

Notulen buitengewone raadsvergadering

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 26 september 2024

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 26 september 2024 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 13.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb / mevrouw A. Kockelkoren

Tegenwoordig zijn 42 leden, namelijk de heer T.S.J. Coşkun, de heer G.J. Engberts, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, mevrouw V.A. Bruin, de heer R.T.J. van der Velden, de heer D.P.A. Tak, de heer T. de Haan, de heer N. Akhatab, mevrouw S. Reitema, de heer S. Soytekin, mevrouw E. Rehim Zadeh, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, mevrouw J. Bokhove, mevrouw M.Y. Morkoç, de heer B. van Schaik, mevrouw A.J.A. Maassen, de heer F. Elbay, mevrouw L.S. Vlieger, mevrouw S. van de Peppel, de heer M.H. Biljoen, de heer E.P.J. Verweij, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw M.E. Vogelaar, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, mevrouw A. Kockelkoren, de heer R.N. Dahoe, mevrouw I. van Wifferen, de heer T. Roskam, mevrouw J.M. Nunnely, de heer J.M.D. de Waard, de heer M. Verhoef, de heer M. Crielaard, de heer S.J.C. Becker, de heer A.R. Oostdijk, de heer S. Ceulemans, de heer G.F.E. Koster, mevrouw I. Elfilali, de heer T. Kind, de heer M.R. van Campenhout, de heer D.J. van Dommelen, mevrouw M.S.S. de Jong en de heer T.J. Vonk

Afwezig zijn: mevrouw M.S. Abrahamse, de heer S.M. Bonte en de heer J. Vicario

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar, de heer R. Buijt, de heer S. Kasmi, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer M.J.W. Struijvenberg, de heer T.B. Versnel en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1. *Opening en mededelingen*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dames en heren, ik open deze buitengewone raadsvergadering, die geheel in het teken zal staan van het afscheid van onze burgemeester Aboutaleb. Ik heet u allen van harte welkom. Een bijzonder welkom natuurlijk aan de genodigden, de burgemeester van Den Haag, de heer Van Zanen, de burgemeester van Utrecht, mevrouw Dijkma, familieleden van burgemeester Aboutaleb en de genodigden hier in de raadzaal en in de Burgerzaal, vertegenwoordigers van de media, de medewerkers en de kijkers via de webcam. Ik heb berichten van verhindering ontvangen van mevrouw Abrahamse, die afwezig is in verband met verblijf in het buitenland. De heer Vicario is afwezig en wethouder Simons is afwezig vanwege een dienstreis.

2. *Vaststelling van de agenda voor de buitengewone raadsvergadering van 26 september 2024*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan stellen wij allereerst de agenda vast. Ik zal met u de agenda doornemen. We gaan straks over tot het afscheid van burgemeester Aboutaleb. Na vaststelling van de agenda zal de griffier de burgemeester naar binnen geleiden. Daarna zal ik het voorzitterschap overdragen aan de burgemeester. De griffier zal tijdens deze vergadering als ceremoniemeester optreden. Allereerst leest de griffier het ontslagbesluit voor en daarna zullen achtereenvolgens de nestor van de raad, de burgemeester van Den Haag en de locoburgemeester, de heer Kasmi een toespraak houden. Daarna zal de burgemeester u toespreken, waarna hij de voorzittershamer zal overdragen. Stemt u in met deze agenda? Dat is het geval. Dan is de agenda hierbij vastgesteld. Dan verzoek ik de griffier nu de burgemeester binnen te geleiden. De burgemeester zal dan voor de laatste keer plaatsnemen in deze voorzittersstoel en dan zal ik daarna naar mijn plek gaan en de voorzittershamer nog even tijdelijk overgeven.

3. Mededeling van ingekomen stuk aan de raad

Mevrouw BROEDERS (griffier). Er is één ingekomen stuk voor deze vergadering, namelijk het Koninklijk Besluit tot ontslag van de burgemeester. Ik zal nu het besluit voorlezen. Dit besluit is genomen op 11 april 2024, nummer 2024000926, houdende ontslag van een burgemeester. "Wij, Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz. Op voordracht van onze minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 4 april 2024, nummer 2024-0000208834, Directoraat Generaal Openbaar Bestuur en Democratische Rechtsstaat/Directie Democratie en Bestuur/Afdeling Politieke Ambtsdragers en Weerbaarheid; Gelet op artikel 61b, eerst lid, van de Gemeentewet en op artikel 3.2.19, eerste lid, van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers; hebben goedgevonden en verstaan: aan de heer ing. A. Aboutaleb op zijn verzoek met ingang van 1 oktober 2024 eervol ontslag te verlenen als burgemeester der gemeente Rotterdam met dank voor de als zodanig bewezen diensten. Onze minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is belast met de uitvoering van dit besluit." Ondertekend door Zijne Koninklijke Hoogheid Willem-Alexander op 11 april 2024.

4. Afscheid van burgemeester A. (Ahmed) Aboutaleb

Mevrouw BROEDERS (griffier). Dan loop ik even terug naar mijn plek. Dan geef ik nu de heer Coşkun het woord als nestor van de gemeenteraad van Rotterdam.

4a. Toespraak door de heer T.S.J. (Theo) Coşkun, nestor van de gemeenteraad

De heer COŞKUN (sp) (nestor). Dank u wel voorzitter. Rotterdamiennes et Rotterdamiens, je ne suis pas Ahmed, je ne m'appelle pas Charlie. Ich bin auch kein Berliner. Je ne suis que votre nestor de notre conseil municipal. Afgelopen maandag was er in Arminius een wedstrijd: wie spreekt er beter Frans dan Aboutaleb? En die wedstrijd heb ik natuurlijk gewonnen, want de burgemeester was er zelf niet bij. Ik ben vandaag de eerste van vier sprekers, maar troost u, u kent mij, ik zal het kort houden. Speciaal voor u heb ik mijn zomerse kostuum aangetrokken, want anders wordt het weer zo'n sombere herfstdag met een sfeer van afscheid doet pijn. De cirkel is rond, zei mijnheer de journalist afgelopen maandag een paar keer in Arminius bij zijn boekpresentatie. Nu heb je dat wel vaker met cirkels, want het klopt, aan elk begin komt een eind, dus laat ik maar snel beginnen, want anders komt er geen einde aan. Mijn cirkel met Aboutaleb begon hier in 2008, als lid van de Vertrouwenscommissie waarin jij, Ahmed, uit 25 sollicitanten kwam bovendrijven. We zochten de beste burgemeester voor Rotterdam en jij groeide uit tot de beste burgemeester van de wereld. En de stad groeide met jou mee. Elke stad krijgt de burgemeester die hij verdient en jij verdient het nu om ons te gaan verlaten. We hebben veel met jou beleefd en jij met ons. Jij zou er zelf ook een boek over kunnen schrijven. Er was eens een tijd dat in deze raadzaal elke vergadering begon met een gedicht, zelfgekozen en voorgelezen door een raadslid dat op dat moment de beurt had. In een bundel getiteld 'Zomer', vandaar mijn pak, vond ik het gedicht 'Laten en doen', van een dichter over wiens doen en laten de afgelopen weken al veel gesproken is.

Laten en doen

"laten we een wandeling maken in het park
we hoeven niks te zeggen
de stilte is genoeg
om elkaar te verstaan.

laten we een voorbijganger groeten
we hoeven geen praatje te maken
een blik is genoeg
om een brug te slaan.

laten we de handen uit de mouwen steken
we hoeven geen gereedschap te kopen
een arm om de schouder is genoeg
om samen sterk te staan."

Aldus Ahmed Aboutaleb, ook wel bekend als onze burgervader. Heeft een burgemeester naast de gave van het woord ook macht?, vroeg ik mij af. Onze huidige stadsdichter Elfie Tromp eindigde haar ode, getiteld 'Macht in een notendop', met de regels: "Die jongen uit Beni Sidel wist nog niets van macht, maar hij had wat nodig was: geloof en daadkracht." Geloof en daadkracht, dat straalt onze voorzitter zeker uit. Wij kennen je hier als de betrokken voorzitter die van 's ochtends 10.00 uur tot diep na middernacht geduldig naar ons luistert en de besprekingen laat eindigen in zinvolle besluiten. De voorzitter die alles ziet, en mij onlangs, knikkebollend achter in de zaal, door de bode een briefje liet brengen met de opmerking: 'Slaapverwekkend hè?' Ook de voorzitter die af en toe hard ingrijpt als raadsleden elkaar met woorden kwetsend te lijf gaan, en dan niet alleen de 45 die hier vandaag nu zitten, maar ook de gemeenteraden van 2018, die van 2014, 2010, en 2006. Meer dan honderd raadsleden heb jij in bedwang gehouden of op weg geholpen. Meer dan 25 wethouders ook. Een burgemeester heeft namelijk drie petten op en dat is wel eens lastig tijdens onze debatten. Zelf weet jij heel precies hoe de verhoudingen zijn. Een enkele keer kwam ik je tegen op een wandeling door het Kralingse Bos, ik natuurlijk linksom de plas om en jij dan rechtsom. 'Daar loopt mijn baas', zei je dan tegen je vrouw. En zo is het ook. De gemeenteraad is het hoogste orgaan en de burgemeester is daar de voorzitter van. Meestemmen mag een burgemeester niet, hij of zij is slechts onze roerganger. Wij bepalen met 45 verschillende meningen de koers. Jij waarschuwt ons dan om niet te botsen op de rotsen en de ijsschotsen tijdens onze zigzagkoers door de geschiedenis. De burgers denken dat wij in dienst zijn van Aboutaleb, maar jijzelf weet beter. Jij noemt ons en onze 293 gekozen collega's uit de wijkraden graag de ogen en de oren van het college. Maar we zijn natuurlijk ook de mond. De volksvertegenwoordigers die de stem van de Rotterdammers laten doorklinken in deze raadzaal en zo hoort het ook in een levendige lokale democratie. Je hebt ons elke vergadering weer laten merken dat wijzelf de besluiten nemen en daar dan ook verantwoordelijk voor zijn. Over oren en ogen gesproken, een paar dagen geleden vertelde een buurman mij dat hij zelf had gezien hoe de burgemeester zijn straatje schoonveegt. Hij woonde in 2009 in de Polanenstraat met uitzicht op de Hoflaan en in de strenge winter van dat jaar was jij zo'n beetje de enige bewoner in Kralingen die netjes elke dag zijn stoep sneeuw- en ijsvrij veegde, een voorbeeldige burgervader dus. Jij bent dat uitmuntende voorbeeld ruim vijftien jaar geweest. Vele duizenden Rotterdammers wilden al die jaren met jou als rolmodel een selfie maken. Ik denk dat die wens voor selfies jou nog lang zal achtervolgen. Rotterdammers laten iedereen trots hun foto zien met de beste burgemeester van de wereld. We moeten natuurlijk niet naast onze schoenen gaan lopen. Juist Aboutaleb herinnert ons er bij tijd en wijle aan dat we staan op de schouders van onze voorgangers. Jijzelf op die van Opstelten, van Bram Peper, van André van der Louw en Wim Thomassen, allemaal grootheden waarvan men in het begin dacht: waar hebben ze die nu weer vandaan geplukt? Bij Opstelten was de vraag: wat moeten we met zo'n VVD'er uit Utrecht? Bij jou: wat zoekt zo'n ex-wethouder uit 020 nu in Rotterdam? Door je leergierigheid en talent groeide jij uit tot ons trotse boegbeeld. Veni vidi vici, jij kwam en zag en won de harten van de Rotterdammers. Jarenlang elke maand in de Tarwewijk met de Veiligheidsdriehoek, in Oud-Mathenesse hetzelfde, of met je wekelijkse spreekuur in het Nancy Zeelenberg-huis op het Amelandseplein in Carnisse. Je loodste onze stad door lief en leed, over woelige baren. In onze gezamenlijke strijd tegen misdaad en terrorisme was dat vanzelfsprekend, maar je deed dat ook tijdens de unieke, onverwachte en onvoorspelbare coronacrisis. Jij was er als we een burgervader nodig hadden. Bijvoorbeeld om de voetbalhooligans tot de orde te roepen of de coronawappies te bedaren. Je stond er ook als er woorden van troost of woorden van trots nodig zijn. Iedereen kan er de notulen van de raadsvergaderingen op nalezen of anders wel de vele artikelen die de afgelopen weken verschenen zijn. Ongetwijfeld zul je nog vaak vermeld worden in de voetnoten bij de geschiedenis van Rotterdam. Iedereen vroeg mij en mijn collega's sinds januari: wat gaat Aboutaleb hierna doen? En ik heb sinds je start hier gezegd dat jij nooit zou terugkeren naar de Haagse kaasstolp, maar dat je iets zou worden als voorzitter van de Europese metropoolregio's. Dus voorzitter van alle stadsstaatjes als Hamburg, Marseille, Antwerpen, Malmö, Barcelona of Milaan en vele andere die zich willen onttrekken aan het juk van hun nationale regering. En dat mag dan natuurlijk geen Fransman of een Duitser zijn, maar wel een Hollander als Ahmed Aboutaleb, beter bekend als de beste burgemeester van de wereld. 'If mayors rule the world' is jouw favoriete boek. Maar helaas, die functie voorzitter van de Europese metropoolregio's bestaat niet, of nog niet, wie weet. En bovendien, burgemeester-zijn is een zwaar beroep. Je staat al ruim vijftien jaar 24 uur per dag en zeven dagen in de week aan, en dan mag je gerust gaan genieten van een vroegpensioen. Doe dus vooral lekker even helemaal niets. We geven je hierbij een overlevingspakket. Het zit in deze rugzak. Wat zit er allemaal in? Daar zit van alles in. Een fietskaart van Zuid-Nederland, het nieuwste Ottolenghi-kookboek, ik zag een yogamatje, tuinhandschoenen, de Stadhuispuzzel, golfballen, een zakje Werther's Echte, een bon van € 25 voor Netflix, maar ook een wandelrugzakje en last but not least, de belofte voor een bankje. Dat zit hier in,

het is een beetje zwaar. Kortom, maak elke dag een wandeling door jouw Kralingse Bos. We zetten daar dan een bankje neer en noemen dat het Aboutaleb-bankje en daar kun je dan op rusten en misschien komen er wel Rotterdammers bij je zitten. Een praatje maken hoeft niet, een blik is genoeg om een brug te slaan. Of er zit al iemand en jij gaat daar dan gewoon zitten, misschien met de arm om elkaars schouder om samen sterk te staan. Zo is de cirkel weer rond. Bedankt. Çok teşekkürler, chokran, merci, vielen Dank, many thanks en vooral heel veel dank voor alles in deze raadzaal.

(Applaus.)

4b. Toespraak door de heer J.H.C. (Jan) van Zanen, burgemeester van Den Haag

Mevrouw BROEDERS (griffier). Dan gaan we nu naar de volgende spreker en dan mag nu burgemeester Van Zanen van Den Haag het woord voeren.

De heer VAN ZANEN (burgemeester Den Haag). En dat doe ik dan met een knopje aan. Dat kan ik ook al niet, maar dat heb je als je hier te gast bent en geen les hebt gehad van Aboutaleb. Geachte leden van de raad, geachte aanwezigen, lieve familie Aboutaleb, beste Ahmed. In het kader van je afscheidstournee van de afgelopen weken heb ik je al eerder mogen toespreken. Vandaag is dan met deze buitengewone raadsvergadering het definitieve moment aangebroken. Ahmed, we kennen elkaar al vele jaren. Dat gaat terug tot de tijd dat ik wethouder was in Utrecht en jij in dienst was van de gemeente Amsterdam, waar je later zelf wethouder werd. Medio 2005 werd ik burgemeester van Amstelveen. Vanaf 2009 vervulden wij hetzelfde ambt, waarbij jij je wat honkvaster gedroeg dan ik. In 2014 werden we ambtgenoten in de G4 en nam ons contact alleen nog maar toe. Datzelfde geldt natuurlijk voor de afgelopen vier jaren. We delen niet alleen hetzelfde geboortjaar, maar ook onze kijk op het ambt en op de regio. Ik heb je leren kennen als een stevige lobbyist namens de G4 en een groot voorvechter van de samenwerking binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Samen met Jozias van Aartsen stond je aan de wieg van de MRDH. Die samenwerking alsmede de gerichte lobby naar het rijk heeft mooie vruchten afgeworpen. Denk aan de E-lijn, de metroverbinding tussen onze steden, en lijn B naar Hoek van Holland. En daarom is het zo jammer dat het huidige kabinet van zins is te korten op het openbaar vervoer, waar we afgelopen week nog samen de alarmklok over luidden. Toen de HTM en de RET tijdens de coronapandemie in zwaar weer terechtkwamen en steun van de rijksoverheid tekortschoot, sprong de MRDH bij als reddende engel. Ik herinner ook aan de Victory Boogie Woogietunnel en het voltooiën van de A4. De MRDH heeft het debat daarover, dat al liep sinds 1964, we waren toen allebei drie, een stevige impuls gegeven. Je sprak me als oud-inwoner van Den Haag toe bij mijn installatie en gaf me tips voor mijn groengele kennismaking. Je vertelde me laatst: ik spreek niet, ik vertel verhalen. Ik zeg er dan ook bij: soms herhaal je die ook wel eens. Doceren met een 'c' is beter ontwikkeld dan met een 's' bij Ahmed. Dan een zeer persoonlijke opmerking en ik geloof niet dat iedereen zich dat realiseert. Wat ik ontzettend aan je heb gewaardeerd zijn onze gesprekken over je ouders en je familie. Dat blijft tussen ons, maar het heeft voor mij in de afgelopen jaren onze vertrouwensband wel verdiept en versterkt. Ahmed, mede namens de andere leden van de MRDH, tal van lokale bestuurders en volksvertegenwoordigers wil ik je ontzettend danken voor je onvermoeibare inzet voor het lokaal bestuur en alles wat daarmee samenhangt. En voor onze regio. Voor onze regio heb je gesjouwd, om een typische uitdrukking van Wim Deetman te gebruiken. Dank je wel. Ik weet, en u misschien nog wel beter, dames en heren leden van de raad, je houdt van hoodies en ook van Den Haag. Daarom krijg je van mij een Haagse hoodie. Je hoeft hem niet aan te trekken, althans dat is niet nodig, althans niet nu. Ongetwijfeld komen we elkaar weer tegen. Hou je haaks, blijf gezond. Kortom, het ga je goed.

(Applaus.)

4c. Toespraak door de heer S. (Saïd) Kasmi, locoburgemeester

Mevrouw BROEDERS (griffier). Dan geef ik nu het woord aan de locoburgemeester, de heer Kasmi, die namens het college zal spreken.

De heer KASMI (d66) (locoburgemeester). Beste raadsleden, collegeleden en andere aanwezigen. Beste mensen die via de livestream kijken en bovenal beste familie Aboutaleb. Dit is een bijzondere dag en een buitengewone raadsvergadering, eentje die we niet snel zullen vergeten. De allerlaatste keer in het gezelschap van burgemeester Aboutaleb en de allereerste keer dat niet hij maar ik hier sta

om iemand toe te spreken, onze burgemeester nog wel. En dat voelt toch een beetje vreemd, en misschien ook wel voor jou Ahmed. Net als het idee dat hij vanaf volgende week ambtelos burger is en we zonder zijn vertrouwde gezicht en vakkundig voorzitterschap verder moeten. En dat is na ruim vijftien jaar intensieve samenwerking best wel een dingetje, met recht het eind van een tijdperk. Beste Ahmed, afscheid nemen gaat hand in hand met terugblikken. Al die zaken waar je in de vaart van de dagelijkse dingen niet bij stilstaat, krijgen ineens ruimte en aandacht. Dat geldt voor degene die afscheid neemt, maar ook voor de mensen die achterblijven of een toespraak moeten voorbereiden. In jouw geval gaat afscheid nemen ook gepaard met allerlei mooie en bijzondere onderscheidingen. Je kreeg een hoge Japanse onderscheiding en ontving de hoogste Kaapverdische onderscheiding. Je werd door het Korps Mariniers benoemd tot honorair marinier en door onze Koning bij bevordering benoemd tot Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau. Allemaal zeer verdiend. Want als je terugkijkt op de afgelopen jaren, zie je ineens weer op hoeveel schaakborden jij tegelijkertijd speelde, hoeveel taken je oppakte en hoeveel impact je had. Op het internationale toneel, op de stad en bovenal op de mensen in onze stad. Je bent een van de bekendste burgemeesters van Nederland en misschien wel de bekendste. Het resultaat van keihard werken. Je bent ontelbare keren op radio en televisie verschenen om Rotterdamse problemen onder de aandacht te brengen, om een lans te breken voor zaken waar alle Nederlandse gemeenten tegen aanlopen. Of juist om mooie Rotterdamse initiatieven aan Nederland te laten zien. Je bent ook een zeer geliefd burgemeester. Dat zag ik bevestigd tijdens de verschillende afscheidsbijeenkomsten. In augustus in het park bijvoorbeeld en vorige week in de Doelen. Daar hoorde ik hoe Rotterdammers je omschreven als betrokken, eerlijk en soms streng. En zo ken ik je ook. Iemand die tijd voor mensen maakt, oprecht interesse toont en naar ze luistert. En vervolgens actie onderneemt, zelfs bij zaken die buiten jouw verantwoordelijkheid vallen. Ahmed, er was natuurlijk ook kritiek. De positie van een burgemeester is nu eenmaal niet makkelijk. Je bent tenslotte van iedereen maar kan niet altijd iedereen tevredenstellen. Neem de aanslag op Charlie Hebdo, vaak gememoreerd. Tijdens de indrukwekkende bijeenkomst op Plein 1940 sprak je mooie, treffende woorden. Je bood troost en riep een diep gevoel van saamhorigheid op, maar niet bij iedereen. Sommige mensen voelden zich persoonlijk aangesproken en gekwetst door je woorden. En ook met die gevoelens moet je als burgemeester om kunnen gaan, en dat ging je gelukkig goed af. Je bent niet voor niets verkozen tot, het werd net al gememoreerd, beste burgemeester van de wereld in 2021. Er zijn veel voorbeelden te geven waarbij jij polarisatie actief bestreed en tegelijkertijd de gevoelens in de stad erkende en benoemde, waar je de gemoederen temperde en rust bracht. Ook als je net in het buitenland zat. Dan nam je achter de schermen onmiddellijk contact op, zoals bij het ontplofte drugslab in de Schammenkamp afgelopen januari. Terugkomen of blijven, een duivels dilemma, want die buitenlandse reizen zijn ook belangrijk voor de stad, voor het Rotterdamse bedrijfsleven, voor de Rotterdamse haven en voor het aantrekken van nieuwe bedrijven naar Rotterdam-Rijnmond en voor de energietransitie en klimaatadaptatie. Je zet je al jaren in om onze stad voor te bereiden op stijgende temperaturen en hevige regenbuien. Je ondersteunde allerlei maatregelen om de uitstoot van CO₂ terug te dringen, zoals de maatregelen om Rotterdam minder autovriendelijk en meer fietsvriendelijk te maken. En daar kun je nu zelf de vruchten van plukken op je nieuwe elektrische fiets die je van ons hebt gehad. En geen fatbike, kan ik verklappen, hoewel je absoluut aan de gewenste leeftijdsgrens en helmplicht voldoet. Mensen die de foto hebben gezien weten waar ik het over heb. Dus dames en heren, als u iemand op een elektrische fiets voorbij ziet zoeven, kijk dan nog maar eens goed, want het kan goed zijn dat u hem herkent. Ahmed, de gemeenteraad was niet altijd blij met de buitenlandse reizen. Er was soms twijfel aan nut en noodzaak en dat raakte je. Maar jij weet net als ik dat die reizen ook enorm veel opleverden. Al die internationale congressen waarop je samenwerking zocht en vond voor gemeenschappelijke problemen. Al die werkbezoeken waarbij handel, kennis en oplossingen uitgewisseld werden. Neem je recente reis naar Latijns-Amerika, waar je samen met de burgemeesters van Antwerpen en Hamburg heenging om de strijd tegen de internationale drugshandel te versterken. Om te leren van de ervaringen daar, zodat wij hier maatregelen kunnen nemen waardoor onze kwetsbare jongeren niet geronseld worden om drugs uit containers te halen. Als eerste burgemeester van Marokkaanse afkomst ben je een inspirerend voorbeeld, laat je zien dat het ook anders kan, dat je met hard werken en doorzettingsvermogen veel kunt bereiken, dat je afkomst geen belemmering hoeft te zijn, dat je prima collegeleden kan corrigeren als ze taalfouten maken, en dat was heel vaak, kan ik u vertellen. Beste Ahmed, na ruim vijftien jaar komt er een einde aan 24/7 beschikbaar zijn, is er eindelijk tijd voor alle dingen die andere mensen heel normaal vinden. Ongestoorde avondjes thuis, weekenden met kinderen en kleinkind. Slapen met de telefoon die op stil staat. Eindelijk rust en tijd om aan een boek te werken, of aan een nieuw gedicht. Ik wil je namens iedereen hier van harte bedanken voor alles wat je voor ons en onze stad betekend hebt. We zijn je enorm dankbaar. En tot slot, Ahmed, mag ik vandaag aan die mooie lijst van

onderscheidingen de allermooiste toevoegen. Een onderscheiding van de stad die je zo dierbaar is, de hoogste die we je kunnen geven, de Johan van Oldenbarneveltpenning. Ontvang hem alsjeblieft in de wetenschap dat het je door zeer veel mensen van harte gegund is. Ahmed, mag ik je uitnodigen om met mij naar voren te lopen.

(Applaus.)

4d. Toespraak door de heer A. (Ahmed) Aboutaleb, burgemeester

Mevrouw BROEDERS (griffier). Dan geef ik nu de burgemeester de gelegenheid om voor de laatste keer de raad toe te spreken.

De heer ABOUTALEB (burgemeester). Goedemiddag, leden van de raad, wethouders, collega-burgemeesters van Den Haag en Utrecht, fijn dat jullie er zijn, Ivo Opstelten. Ik heb hem zelf nooit oud-burgemeester genoemd maar altijd burgemeester. Ik vind het altijd heel fijn dat je er bent. Dat stel ik zeer op prijs, zeer gewaardeerd. Onze medewerkers, leden van de pers. Ik ga doceren met een 'c', gaat u er maar rustig voor zitten. Fijn dat jullie er allemaal zijn bij deze buitengewone raadsvergadering voor mijn afscheid als voorzitter van de gemeenteraad. Dank voor alle mooie woorden Saïd en dank voor de prachtige onderscheiding. Ik meen dat oprecht. Ja, aan alles komt een keer een eind. Bijna zestien jaar ben ik uit volle overtuiging burgemeester van Rotterdam en voorzitter van uw raad geweest. Een stad die echt als een stad voelt, met bewoners en ondernemers uit alle windstreken. Rotterdam, dat is de wereld in het klein, met een indrukwekkende haven die 500 miljoen mensen op het Europees continent bedient. Een haven die welvaart en welzijn genereert, welzijn en welvaart die echter wat mij betreft iets breder verdeeld zouden kunnen worden. Een haven die onze stad internationaal op de kaart zet, een plek waar de toekomst ook vorm krijgt en gaat krijgen. Een duurzame toekomst voor zoveel mogelijk mensen. Rotterdam is naar mijn overtuiging de enige haven ter wereld die stevig verbonden is, het is echt heel bijzonder, met een breed cultureel leven in zo'n stad. Met muziek, met theater, met sport, maar ook met Blijdorp. Rotterdam, de enige haven die een onuitputtelijke inspiratiebron is voor schrijvers, kunstenaars en stedenbouwkundigen. Rotterdam, de enige stad met drie profclubs voetbal, Feyenoord, Sparta en Excelsior. De thuisstad van De Kuip, het mekka van het Legioen, van het Kasteel waar de Spartanen nog altijd strijden tegen de Grieken om de roem. En van dat stadion met die moeilijke naam in Oost, Van Donge & De Roo Stadion, waar Excelsior voetbalt met tomeloze ambitie om bij de grootsten te horen. Rotterdam, de enige stad waar een jongedame van kleur op het Stationsplein de wacht houdt, kijkend naar de toekomst, met gebalde vuisten in de zakken. Wat kan mij gebeuren? Met een mooie knot, kin in de lucht, borst vooruit, kijkend naar de toekomst. De enige stad die niet te filmen is, al draaien filmmakers hier graag. Maar we begrijpen Jules Deelder heel goed, Rotterdam is geen decor. Rotterdam, dat zijn 660.000 mensen die elke dag weer problemen proberen op te lossen en een leven te maken dat bij hen past. Die verbonden zijn met de mensen om hen heen, zich verbonden voelen door het verhaal van Rotterdam. Dat is waar uiteindelijk iedereen gedijt. Dat is wat Rotterdam typeert. Verbondenheid, de zoektocht naar een sociale, economische, culturele en politieke verbinding. Waar verbonden is, is kracht aan de orde. En kracht straalt sterkte uit, onoverwinnelijkheid. Zoals de menselijke torens of castells zoals ze in het Catalaans heten, aan de orde zijn. Die toren blijft staan dankzij een evenwichtige verdeling van het gewicht. De basis wordt gevormd door soms wel honderd mensen en die basis is ook een vangnet voor het geval er iemand naar links of naar rechts tuimelt. Ook de stad heeft een nauwkeurige verdeling van kansen en mogelijkheden nodig om de samenleving te versterken. Aandacht op die manier voor West en Zuid was de afgelopen jaren geen overbodige luxe. En een vangnet voor mensen die buiten de boot vallen, niet alleen omdat je niet wilt dat mensen uit de boot vallen, maar om te voorkomen dat weer een serie of een cascade van vallen ontstaat, zoals bijvoorbeeld bij het bestrijden van armoede. Niet alleen mensen die niet verder kunnen in hun leven zijn voor ons belangrijk, maar reproductie van die armoede is daarbij ook van belang. Die castells kunnen wel tien tot twaalf niveaus hoog worden. Als je vraagt hoe de bouwers hun evenwicht behouden, zeggen ze: kracht, moed en wijsheid. Het is een gezamenlijke prestatie. Iedereen is aan de lat. Iedereen is nodig, of je nu aan de basis staat of in de toren. Als jij er niet bent, of je taak niet goed doet, valt de toren om. Rotterdam is onze gezamenlijke prestatie om die reden, met de kracht van de bewoners en ondernemers. Onze grote filosoof Erasmus heeft de wijsheid in ons DNA gebracht met zijn nog immer relevante gedachtegoed. Wijsheid die groeit en bloeit bij de universiteit die zijn naam draagt. En ik mocht altijd trots in de wereld vertellen: Rotterdam is niet alleen de stad van de containers, maar ook van Erasmus. En moed is de rode draad in de geschiedenis van onze stad. De moed om het onbekende tegemoet te varen, de moed om met kleine

wapens in de oorlog door de mariniers de bruggen te verdedigen. Als dat geen moed is. Om dingen te doen die nooit eerder zijn gedaan, met vallen en weer opstaan. Het was een eer om onderdeel van die menselijke toren te zijn, soms aan de basis, met de schouders eronder, soms met de spreekwoordelijke vlag erbovenop als vaandeldrager. Maar altijd met het besef onderdeel te zijn van een groter geheel, op de schouders te staan van anderen. Hoe kan het anders? Dat kon ik alleen doen met steun van mijn familie en vrienden, degenen die mij onvoorwaardelijk altijd rugdekking hebben verschaft. Hen ben ik veel tijd verschuldigd. Zonder hun steun zou ik nergens zijn geweest. Dus alleen hier wil ik u vragen om applaus voor deze mensen achter mij. (*Applaus.*) De steun was er ook als ik of wij samen als gezin bedreigingen moesten incasseren. Soms richting mijn persoon, soms anders georganiseerd. En zelfs als je je daar niet van bewust bent, zelfs bij de voordeur staat te spreken met iemand met sandwichborden om zijn lijf, die later in een andere situatie een wapen blijkt te hebben. Hoezeer ik ook geprobeerd heb mijn gezinsleven te beschermen, het is niet altijd mogelijk geweest. Ook hoop ik dat de politiek het vertrouwen van de mensen weer terug zal winnen, met mooie debatten die echt ergens over gaan, en indringende gesprekken die de diepte raken. Met als doel kwetsbare burgers te beschermen, maar ook succesvolle Rotterdammers aan te moedigen en mensen die onderweg zijn naar succes een opkoptje te geven. Ik spreek Rotterdams inmiddels. Krachten om mensen uit elkaar te drijven in onze samenleving zijn talrijk en overal zichtbaar. Maar krachten die het wij-gevoel versterken zijn verzwakt en durven zichzelf soms niet eens te uiten, uit angst niet het goede te zeggen. En mijn moeilijkste taak dames en heren, was niet het voorzitten van de raad, hoe moeilijk dat ook was mijnheer de nestor, maar het bewaken en bewaren van de sociale vrede in de stad. De ongeschreven grondwettelijke opdracht van de burgemeester staat ook niet in welke profielschets dan ook. Dag en nacht. Dat wierp zijn vruchten af in de vorm van zichtbare en voelbare rust. Maar let op, de lijn tussen rust en onrust is flinterdun en behoeft voortdurend alertheid en onderhoud. Sociale vrede vraagt veel investeringen. In tijd, niet in geld. Ik organiseerde de stuurgroep Veilig in de wijk maar liefst 137 keer. Dank je wel Nicole. Altijd zelf geleid, en de kosten daarvan per avond waren een paar duizend euro. Een paar duizend euro. Het goedkoopste beleidsinstrument dat je je maar kan voorstellen, maar de opbrengst is onschatbaar. Mobilisatie van mensen voor het goede, mensen die de stille kracht van de stad zijn. Vraag het aan Carnisse. Vraag het aan Buurtvaders op Zuid en West. Vraag het aan Onwijze Moeders in West. Vraag het aan de stadsmariniers. Die kunnen je daar verhalen over vertellen, veel meer in de diepte dan ik nu hier kan vertellen. Ook mijn ambtenaren, dichtbij en veraf in de organisatie, wil ik bedanken voor het feit dat ik hun wijsheid en inzichten heb mogen lenen. Mijn adviseurs, grappenderwijs bij mij op de gang genoemd: topadviseurs. Woordvoerders, tektschrijver Nina, mijn secretaresses. Ik mis er vandaag één, Lisette, zij is niet meer. De beveiligers, die al twintig jaar mij begeleiden en beveiligen. De bodes, Fred, Nel, hartelijk dank. De chauffeurs, die bij dag en nacht klaarstonden om mij te begeleiden. Te rijden, maar ook vooral een luisterend oor te bieden. De raadsleden en wethouders, bedankt voor het vuur in het debat, ook vandaag nog, maar ook voor het breed gedeelde vertrouwen. U gaf mij het evenwicht. U gaf mij ook het vertrouwen. U bekleedde mij met het gezag om de belangen van de stad te dienen, waar dan ook. En dank aan al die Rotterdammers die jarenlang het vertrouwen in mij hebben gesteld en hebben gehouden en hopelijk heb ik dat niet beschaamd. Ook de kritische bejegening van de Rotterdammers, de vertegenwoordigers van de media hebben bijgedragen aan mijn scherpheid en alertheid, ook al zijn ze boos dat ik niet altijd in het openbaar zei: ik was fout. Ten slotte vraag ik begrip en oprecht niet alleen begrip maar ook vergeving voor mijn tekortkomingen. Ik ben ook maar een mens en ik maak fouten en ik laat ook steken vallen. En dat heb ik ook gedaan de afgelopen periode, ook al is dat niet gezien of door mij soms succesvol gecamoufleerd. Maar één ding is zeker, alles wat ik gedaan heb, is altijd met de beste intentie om het bouwwerk van de stad en de menselijke toren te ondersteunen en sterker te maken. Ik draag namelijk ook het geloof dat slechte intenties de mensheid geen goede zaken brengen en dat goede intenties altijd winnen van de slechte intenties. Ik zie ook daarom om in dankbaarheid voor alles wat ik heb mogen doen. De ambtsketen draag ik met een brede glimlach over aan mijn opvolgster. Dat zal niet vandaag zijn. In de wetenschap dat er vele sterke schouders klaarstaan om haar ook te dragen. Doe dat alstublieft. Voor mij zit het erop. Het ambt van burgemeester is na mijn gezin het beste wat mij is overkomen. Het is goed zo. En nu opzouten. Dank u wel.

4e. *Overdracht voorzittershamer aan mevrouw A. (Astrid) Kockelkoren, plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad*

Mevrouw BROEDERS (griffier). Dank u wel burgemeester. De burgemeester zal nu de voorzittershamer overdragen aan de plaatsvervangend voorzitter van de raad.

De heer ABOUTALEB (burgemeester). De burgemeester heeft geen politieke macht, maar toch wel.

(Applaus.)

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Geachte burgemeester, dank u wel. Ik mag deze hamer even tijdelijk bewaken tot onze nieuwe burgemeester is geïnstalleerd. Hiermee is dus een einde gekomen aan bijna zestien jaar burgemeesterschap van onze burgemeester Ahmed Aboutaleb. Daarvoor vraag ik alle aanwezigen voor zover mogelijk nogmaals te gaan staan en dan vraag ik de griffier om de burgemeester de zaal uit te geleiden.

(Applaus.)

5. Sluiting

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan verzoek ik u allen weer te gaan zitten en dan geef ik nu de familieleden van de heer Aboutaleb nog even de gelegenheid om de zaal te verlaten. Dames en heren, dan nodig ik zo alle aanwezigen uit om met ons mee te gaan naar de Burgerzaal voor een hapje en een drankje en om nog op informele wijze afscheid te nemen van onze burgemeester, onze beste burgemeester. En dan rest mij nog over te gaan tot sluiting van de vergadering.

(De vergadering is gesloten.)

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	1575
Vaststelling van de agenda van de buitengewone vergadering van 26 september 2024	1575
Mededeling van ingekomen stuk aan de raad	1576
Afscheid van burgemeester A. (Ahmed) Aboutaleb	1576
Toespraak door de heer T.S.J. (Theo) Coşkun, nestor van de gemeenteraad	1576
Toespraak door de heer J.H.C. (Jan) van Zanen, burgemeester van Den Haag	1578
Toespraak door de heer S. (Saïd) Kasmi, locoburgemeester	1578
Toespraak door de heer A. (Ahmed) Aboutaleb, burgemeester	1580
Overdracht voorzittershamer aan mevrouw A. (Astrid) Kockelkoren, plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad	1581
Sluiting	1582

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 17 oktober 2024.

De griffier,

De voorzitter,

